

KÚRIA

Bfv.I.1146/2015/7.szám

A Kúria Budapesten, a 2015. év október hó 13. napján tartott tanácsülésen meghozta a következő

v é g z é s t :

A csalás büntette és más bűncselekmények miatt folyamatban volt büntetőügyben **a** IV. rendű terhelt és védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Kaposvári Törvényszék 11.B.184/2013/109. számú ítéletét, valamint a Pécsi Ítéltábla Bf.II.72/2014/47. számú ítéletét IV. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Kaposvári Törvényszék a 2014. május 13. napján kihirdetett 11.B.184/2013/109. számú ítéletével **a** IV. rendű terheltet bűnösnek mondta ki folytatólagosan elkövetett számítástechnikai rendszer és adatok elleni bűncselekmény jelentős kárt okozó büntetében, mint bűnsegédet [1978. évi IV. törvény 300/C. § (3) bekezdés a) pont, (4) bekezdés a) pont]. Ezért őt egy év hat hónap börtönbüntetésre és kettő év közügyektől eltiltásra ítélte és mellékbüntetésként kétszázezer forint pénzmellékbüntetést szabott ki azzal, hogy azt - meg nem fizetése esetén - ötezer forintként kell fogházbüntetésre átváltoztatni. A IV. rendű terhelttel szemben hatszázezer forint erejéig vagyonekぼzást is elrendelt. A bíróság rendelkezett a bűnjelekről és a bűnügyi költség viseléséről.

A bejelentett fellebbezések alapján másodfokon eljáró Pécsi Ítéltábla a 2015. február 20. napján jogerős Bf.II.72/2014/47. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét **a** IV. rendű terhelt

tekintetében akként változtatta meg, hogy a pénzmellékbüntetés kiszabását mellőzte, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a IV. rendű terhelt és védője terjesztett elő a Be. 416. § (1) bekezdés a), b) és c) pontját megjelölve felülvizsgálati indítványt, amelyben a megtámadott határozatok hatályon kívül helyezését és új eljárás lefolytatását indítványozták. Az indítványozók eljárási szabálysértésként elsősorban a Be. 373. § (1) bekezdés III. a) és b) pontjában írtak megsértését sérelmezték, míg az anyagi jogi szabálysértések körében arra hivatkoztak, hogy a IV. rendű terhelt bűnösségének megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt került sor, továbbá a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt a kiszabott büntetés törvénysértő.

A Legfőbb Ügyészség BF.1194/2015/1. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt alaptalannak tartva a megtámadott határozatok hatályában fenntartására tett indítványt azzal, hogy az anyagi jogszabálysértésre történő hivatkozás a bizonyítékok mérlegelését, a jogerős határozatban megállapított tényállást támadja, amire a felülvizsgálat során nincs törvényes lehetőség, ezért az indítvány ebben a részében törvényben kizárt.

Alaptalannak ítélte az indokolási kötelezettség megsértését kifogásoló részében a felülvizsgálati indítványt, mert ez az eljárási szabálysértésként értékelhető hiányosság a támadott ítéletek kapcsán nem állapítható meg. A bíróságok indokolási kötelezettségüknek maradéktalanul eleget tettek, és a rendelkező rész is összhangban áll az indokolással. Az egyéb eljárási szabálysértések pedig - megvalósulásuk esetén is - csupán relatív szabálysértések, amelyek felülvizsgálati eljárás keretében nem vizsgálhatók.

A Legfőbb Ügyészség átiratára az indítványozók írásbeli észrevételt terjesztettek elő, melyben az eljárási szabálysértéseket részben pontokba szedték, részben pedig a korábbi felülvizsgálati indítványban írtakat változatlanul fenntartották.

A Kúria a felülvizsgálati indítványt - mivel azt nem az ügyész nyújtotta be a terhelt terhére - a Be. 424. § (1) bekezdése szerinti tanácsülésen bírálta el.

A felülvizsgálati indítványban részletezett érveket a felülvizsgálat törvényileg szabályozott okainak [Be. 416. § (1) bekezdés] tükrében vizsgálta.

Mindenek előtt megállapította, hogy a bizonyítékok mérlegelésének módjával, s ennek eredményeképp a megállapított tényállással

összefüggő támadások a felülvizsgálati eljárásban helyt nem foghatnak, miután e rendkívüli perorvoslat során a jogerős ítéletben megállapított tényállás az irányadó [Be. 423. § (1) bekezdés]. A tényállás sem a bizonyítékok hitelességének vitatása, sem eltérő értékelése útján eredménnyel nem támadható. Nincs jelentősége az olyan anyagi jogi érvelésnek, amely (esetlegesen) e tényállástól eltérő (a védelem által feltételezett) tények kapcsán lenne helytálló.

A Be. 416. § (1) bekezdés c) és d) pontja rögzíti azokat az eljárásjogi jogsértéseket, amelyek a megtámadott jogerős bírói döntés megváltoztatásához vagy hatályon kívül helyezéséhez vezetnek.

Az indítványozók - ezzel szemben - eljárási szabálysértésként az alábbiakra hivatkoztak:

- Az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni hatályon kívül helyezése, mivel a terheltek büntetőjogi felelősségének vizsgálatát nem lehet egymástól elválasztva elvégezni;
- sem az első-, sem a másodfokú bíróság nem tett eleget a másodfokú bíróság hatályon kívül helyező végzésében előírtaknak, és annak érdemi indokolását sem adták;
- a IV. rendű terhelt elmeállapota tekintetében ellentétes tartalmú szakértői vélemények álltak rendelkezésre, ugyanakkor a bíróságok az ellentmondást nem tisztázták sem a szakértők együttes meghallgatásával, sem új vélemény elkészítésével, és az alapeljárásban meghallgatott pszichológus ismételt idézése lett volna indokolt;
- a bírósági szakban vallomást nem tevő, és a nyomozati szakban gyanúsítottként vallomást szintén elő nem terjesztő terheltek esetében a nyomozás során tanúként tett vallomásukat az adott terhelt előtt annak jelenlétében kellett volna felolvasni, illetve ismertetni.
- XXI. rendű és XX. rendű terheltek esetében a tanúvallomások ismertetése nem történt meg;
- a bírósági szakban az ügyész által csatolt iratok között a IV. rendű terheltre vonatkozó releváns iratok szerepelnek, amelyek nem kerültek ismertetésre;
- vallomás és szembesítési jegyzőkönyv tartalmának értékelése elmaradt, az azokban tett nyilatkozatokat a bíróságok nem vonták mérlegelési körbe, és nem adták indokát annak, hogy e nyilatkozatokat miért nem fogadták el;
- a tényállás nem lett kellően felderítve, az ellentétes az iratok tartalmával, az egyes tényekből további tényekre történt következtetés helytelen;
- elmaradt a bizonyíték teljes körű értékelése, egyes bizonyítékokat egyoldalúan értékelték, illetve olyan bizonyítékokat is mérlegelés körébe vontak az eljáró bíróságok, amelyekre nem

kerülhetett volna sor. A IV. rendű terhelt büntetőjogi felelősségét olyan terheltek vallomásaira alapozták, akik tekintetében az elsőfokú bíróság ítélete megalapozatlan volt. Sérelmezték továbbá, hogy a másodfokú bíróság a terhelt büntetett előéletére való hivatkozással vetette el védekezését, ami szintén szabálysértésnek minősül.

A zártkörű törvényi taxációval szabályozott eljárási szabálysértések között a felülvizsgálati indítványban hivatkozottak nem szerepelnek, ezért a felülvizsgálati indítvány ebben a részében törvényben kizárt.

Az indítványnak - az indokolási kötelezettség megsértésén túlmenő - tételesen, pontokba szedett eljárási szabálysértésekre történő hivatkozásai kizárólag az ún. relatív eljárási szabálysértések körébe tartoznak, amelyek felülvizsgálatra okot nem adnak. A bizonyítási indítvány elutasítása nem felülvizsgálati ok.

A Kúria a teljesség kedvéért megjegyzi, hogy egyébként sem abszolút, hanem relatív eljárási szabálysértés, ha bíróság a tényállás megállapításánál törvényben kizárt bizonyítékokat is elfogadott (BH 2008.264.).

A hatályon kívül helyező végzésben előírtaknak nem megfelelő bizonyítási eljárás lefolytatása, a szakértői véleményekben található ellentmondások feltárásának hiánya a tényállás megalapozottságának vitatása körébe tartozik.

Végül a Kúria a teljesség kedvéért megjegyzi, hogy az indítványban foglaltakkal ellentétben - miként arra a Legfőbb Ügyészség átiratában helytállóan hivatkozott - a XXI. rendű terhelt feljelentésének, a XX. rendű terhelt tanúvallomásának ismertetésére az eljárási törvény megsértése nélkül került sor.

A bíróság számukra biztosította a lehetőséget, hogy a tárgyaláson ne vegyenek részt. A Be. 291. § (2) bekezdése pedig egyértelmű rendelkezést tartalmaz arra, hogy amennyiben a terheltet a nyomozás során tanúként hallgatták ki, a tanúvallomása csak akkor ismertetethető, vagy olvasható fel, ha ezt a terhelt indítványozza, vagy a tanúvallomásáról készült jegyzőkönyvből a 85. § (3) bekezdésében meghatározott figyelmeztetés és az erre adott válasz egyértelműen kitűnik. A törvény semmilyen előírást nem tartalmaz arra vonatkozóan, hogy megváltozott eljárási pozícióban lévő terhelt korábbi tanúvallomása kizárólag a jelenlétében lenne felolvasható. Erre figyelemmel az említett okiratok felolvasása kapcsán még a felülvizsgálat alapjául nem szolgáló relatív eljárási szabálysértés sem volt megállapítható.

A Be. 373. § (1) bekezdés III. a) pontja értelmében az indokolási

kötelezettség megsértése akkor valósul meg, ha a megtámadott határozat oly mértékben hiányos, hogy nem állapítható meg belőle mire alapította a bíróság a döntését a bűnösség megállapítása, a felmentés, az eljárás megszüntetése, a cselekmény jogi minősítése, vagy a büntetés kiszabása, illetve az intézkedés alkalmazása körében [Be. 416. § (1) bekezdés c) pont].

E felülvizsgálatra okot adó eljárási szabálysértés nem állapítható meg, ha az ügydöntő határozatokból kitűnik a bíróságnak a tényállás megállapításával összefüggő tényfeltáró és értékelő tevékenysége, valamint az, hogy az érdemi döntésben kifejeződő jogi álláspontját a bűnösséggel, a cselekmény minősítésével, a büntetéssel vagy intézkedéssel kapcsolatban mire alapozta (EBH 2011.2387.).

A fenti ok azonban csak akkor vezethet - felülvizsgálati eljárásban is - hatályon kívül helyezéshez, ha szoros összefüggésbe hozható a bűnösség megállapításával, a felmentéssel, az eljárás megszüntetésével, a jogi minősítéssel, a büntetés kiszabásával, illetve az intézkedés alkalmazásával.

A Be. 258. §-a szerint a bíróság indokolásában köteles számot adni döntéshozatali tevékenységéről, a felülbíráló bíróság pedig ezt köteles ellenőrizni.

A Legfelsőbb Bíróság és a Kúria következetes gyakorlata szerint a felülvizsgálati eljárásban a megtámadott határozat hatályon kívül helyezését eredményező eljárási szabálysértést akkor lehet megállapítani, ha jogerős ítéletben megállapított tényállás olyan ellentmondásokat tartalmaz, amelyek miatt a büntetőjogi felelősségre vonás szempontjából jelentős kérdésekben nem állapítható meg, hogy a bíróság milyen tényállásra alapította rendelkezését, illetve milyen módon vette számba az ennek alátámasztására szolgáló bizonyítékokat (BH 2010.117.).

Az adott ügyben azonban ilyen hibát a Kúria sem az elsőfokú, sem a másodfokú bírósági ítéletek kapcsán nem észlelt.

A Kúria osztotta a Legfőbb Ügyészség álláspontját abban, hogy az eljárási bíróságok a bizonyítékokat okszerűen, a logika szabályainak megtartásával értékelték, döntésükről kellő részletességgel és nyomon követhetően adtak számot. A bizonyítékok értékelése körében levont következtetések helyessége, és az értékelés eredménye viszont kívül esik a feltétlen eljárási szabálysértések körén, az tartalmilag az ügydöntő határozat megalapozottságának felülvizsgálati eljárásban meg nem engedett támadását jelenti (BH 2013.10.).

A felülvizsgálati indítvány elsősorban az indokolási kötelezettség megsértése körében arra hivatkozott, hogy a bíróságok nem adták

okát annak, hogy az indítványozott bizonyítást miért utasították el, illetve ellentmondás található a tényállás és a tényálláson kívüli indokolás között [Be. 373. § (1) bekezdés III. b) pont], valamint nem elégséges módon adtak számot a tényállás megállapításához vezető értékelő tevékenységükről.

Az általános utaláson kívül a felülvizsgálati indítvány nem jelölte meg pontosan azon adatokat, amelyek alapján megállapítható, hogy a bíróságok milyen mulasztása eredményezte az ítélet felülbírálatra alkalmatlanságát.

Ezért a Kúria a feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértésre hivatkozó részében a felülvizsgálati indítványt alaptalannak találta.

A Be. 416. § (1) bekezdés a) pontja alapján akkor is helye van felülvizsgálatnak, ha a terhelt bűnösségének megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt került sor.

A Be. 423. § (1) bekezdése szerint a felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó, és a felülvizsgálati indítványban ez a tényállás nem támadható. Mindez azt jelenti, hogy a felülvizsgálatnak nem tárgya a bíróság ténymegállapítása, hanem csak jogkövetkeztetése. Ez pedig az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható.

Mindebből következően a felülvizsgálati indítványban nem vitatható a tényállás megalapozottsága, miként nincs mód a tényállás esetleges hiányosságainak kiküszöbölésére. Nem támadható ezért a bíróság ténymegállapító tevékenysége, és a bizonyítékok mikénti mérlegelése sem.

A felülvizsgálati eljárásban nincs törvényes lehetőség a jogerős határozattól eltérő következtetés levonására, a bizonyítékok eltérő értékelésére, vagy ilyen okból a megtámadott határozatok hatályon kívül helyezésére.

A felülvizsgálati indítvány - egyértelmű megfogalmazása alapján is - a tényállás megalapozottságát, és ezen keresztül a bíróságok bizonyíték-értékelő tevékenységét támadta, amely a felülvizsgálati indítványban a törvény szerint kizárt; ezért az erre vonatkozó érvekkel a Kúria érdemben nem foglalkozott.

A felülvizsgálati indítvány megjelölte a Be. 416. § (1) bekezdés b) pontját is, azzal, hogy a bűncselekmény törvénysértő minősítése, illetőleg a büntetőjog más szabályának megsértése miatt törvénysértő büntetést szabtak ki. A felhívott törvényhely alapján valóban ez a felülvizsgálat egyik oka.

A felülvizsgálati indítvány ugyanakkor nem részletezte a bűncselekmény törvénysértő minősítésének és emiatt törvénysértő büntetés kiszabásának mibenlétét. A büntetés kiszabása körében azt kifogásolták, hogy az eljáró bíróságok nem értékelték kellő súllyal a IV. rendű terhelt személyiségzavarát és további enyhítő körülményként családi életére, egészségi problémáira hivatkoztak. Végül a IV. rendű terhelt - védője útján benyújtott észrevételében - kérte a büntetés mérséklését, vagy a fele részének letöltése után feltételes szabadságra bocsátását.

A büntetés kiszabásának felülvizsgálatára csak a bűncselekmény törvénysértő minősítése, vagy a büntetőjog más szabályának megsértése miatt van lehetőség. Önmagában a büntetés kiszabás konkrét anyagi jogi szabály megsértésére hivatkozás nélkül felülvizsgálat tárgyát nem képezheti, így az sem, hogy a bíróságok a büntetés kiszabása során a Büntető Törvénykönyv előírásait, a súlyosító és enyhítő körülményeket miként veszik figyelembe [BH 2008.173].

A Kúria mindezekre figyelemmel - miután olyan eljárási szabálysértést sem észlelt, amelynek vizsgálatára a Be. 423. § (5) bekezdése alapján hivatalból köteles - a felülvizsgálati indítványoknak nem adott helyt és a megtámadott határozatokat a IV. rendű terhelt tekintetében a Be. 426. § alapján hatályában fenntartotta.

A végzés elleni fellebbezésnek a Be. 3. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatnak pedig a 416. § (4) bekezdés b) pontja alapján nincs helye. Az ismételt indítvány benyújtásával összefüggő tájékoztatás a Be. 418. § (3) bekezdésén alapul azzal, hogy ez esetben a Kúria az indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát is mellőzheti [Be. 421. § (3) bekezdés].

Budapest, 2015. október 13.

Dr. Csere Katalin s.k. a tanács elnöke, dr. Csák Zsolt s.k. előadó bíró, dr. Vaskuti András s.k. bíró

A kiadmány hitelül:
TóthLné
bíróági tisztviselő